

(1) ספר דברים פרק א פסוק א

(א) אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב:

(2) פירוש רש"י (שם)

(א) **אלה הדברים** - לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל:

אל כל ישראל - אילו הוכיח מקצתן היו אלו שבשוק אומרים אתם הייתם שומעים מבין עמרם ולא השיבותם דבר מכך וכך אילו היינו שם היינו משיבין אותו. לכך כנסם כולם ואמר להם הרי כלכם כאן כל מי שיש לו תשובה ישיב:

במדבר - לא במדבר היו אלא בערבות מואב ומהו במדבר אלא בשביל מה שהכעיסוהו במדבר שאמרו מי יתן מותנו וגו':

בערבה - בשביל הערבה שחטאו בבעל פעור בשטים בערבות מואב:

מול סוף - על מה שהמרו בים סוף בבואם לים סוף שאמרו המבלי אין קברים במצרים וכן בנסעם מתוך הים שנאמר וימרו על ים בים סוף כדאיתא בערכין:

בין פארן ובין תפל ולבן - אמר רבי יוחנן חזרנו על כל המקרא ולא מצינו מקום ששמו תופל ולבן אלא הוכיחן על הדברים שתפלו על המן שהוא לבן ואמרו ונפשנו קצה בלחם הקלוקל ועל מה שעשו במדבר פארן ע"י המרגלים:

וחצרות במחלוקתו של קרח - ד"א אמר להם היה לכם ללמוד ממה שעשיתי למרים בחצרות בשביל לשון הרע ואתם נדברתם במקום:

ודי זהב - הוכיחן על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם שנאמר וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל:

(3) גור אריה (שם)

[ב] ומנה כאן כל המקומות וכו' לפיכך סתם הדברים והזכירן ברמז. אף על גב דמעשה עגל (להלן ט, יב-כא) ומעשה מרגלים (פסוקים כב-לט) כתוב לקמן באורך בפירושו, ולא הזכיר אותן ברמז משום כבודן של ישראל (קושית הרא"ם)... **אי נמי, בכאן לפי שהוא ראש הספר, ואין להתחיל בחטא ישראל, שהוא גנותן, ולפיכך סתם הכתוב וכתבן ברמז מפני כבודן של ישראל. וכהאי גוונא כתב רש"י למעלה אצל "ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו" בפרשת בהעלותך (במדבר ט, א), שאין הכתוב מתחיל בגנותן של ישראל בראש הספר:**

(4) פירוש הרא"ם (שם)

תוכחה וגם זכירת כל ההכעסות יחד, שהוא בושתי של ישראל, לפיכך לא הוכיחן בפירושו, אלא ברמז בעלמא. אבל אילו היה מוכיחן על הכעסה אחת בלבד, שלא היתה כל כך בושה להם, כי "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ), היה מזכירה בפירושו, כמו שהזכיר תוכחת המרגלים (פסוק כב): "ותקרבוני אלי כלכם ותאמרו נשלחה" וגו', וכתוב (פסוק כו): "ולא אביתם לעלות ותמרו את פי ה'" וגו'.

(5) תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב

אמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות שנאמר (הושע יד:ב) שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך הא עון מזיד הוא וקא קרי ליה מכשול איני והאמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכיות שנאמר ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם הוא יחיה לא קשיא כאן מאהבה כאן מיראה.

(6) זרע יצחק על התורה [מאת ר' רועי מאיר אשכנזי]

יש לבאר את דברי רש"י על פי דברי המדרש על הפסוק לנלך 'ה' אלקי אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים, ויברך אתכם כאשר דבר לכם, 'אומר המדרש: 'וכי מה צרך ברכה כאן? אלא לפי שקיבלו את התוכחות ונתבישו, זכו לברכה. נמצינו למדים מדברי המדרש, שבשעה שבני ישראל שמעו את דברי התוכחה חזרו מיד בתשובה שלמה ואמתית, תשובה מאהבה ולא רק מיראה, עד שהקדוש ברוך הוא היה חפץ לברכם אלף פעמים...אכן בתחלה משה רבינו לא רצה להוכיחם בגלוי מחמת כבודם של ישראל, אך כל זה הוא רק קדם שעם ישראל עשו תשובה, אבל היות ובשעה שהוכיחם הן חזרו בתשובה ולא רק מיראה אלא מאהבה כמו שנתבאר, אם כן מאותה שעה נתהפכו להם עוונותיהם חזקיות, לכך מכאן ולהבא לא חשש משה רבינו להזכיר חטאם בגילוי כיון שהרי הוא כמזכיר זכותם, ואדרבא משה רבינו היה חפץ להזכיר כמה שיותר את זכיותיהם של ישראל, לכך לא אמרם ברמז אלא בגלוי דוקא.

(7) אוהב ישראל (פרשת פנחס)

למה קורין פרשת פנחס בשבת בין המצרים ברוב השנים. אשר כל עיקרי המועדים כתובים בפרשה זו וע"כ לא דבר ריק הוא. אך בכוונה מכוונת עשו חז"ל זה ברוח קדשם. אמנם י"ל בהעיר לב ושום שכל, דאלו הכ"א יום שבין י"ז בתמוז לט' באב הם מקוריים ושרשיים לכל המועדות של השנה שהם בכללן ג"כ כ"א יום. היינו שבת ור"ח, ז' ימי הפסח, יום חג השבועות, ב' ימים של ר"ה, יוה"כ, ח' ימי חג הסוכות. וסימנך א"ך טוב לישראל (תהלים עג, א) ואלו הכ"א יום שבין המצרים הם מקוריים שרשיים להם.

(8) קדושת לוי (פרשת וילך)

איתא בגמרא ולקחתם לכם ביום הראשון, וכי ראשון הוא וכו', אלא ראשון לחשבון עונות...והנראה, כי באמת נכון הדבר שבימים האלו מראש השנה עד יום הכפורים...הקדוש ברוך הוא ברוב רחמיו וחסדיו הרוצה בתקנות השבים לפניו באמת ובאהבה כאמור ולא תחפוץ במות המת כי אם בשובו מחטאיו וחייה...עד סוכות דהוא מיראה אזי לא ימנה כלל שעדיין הם שגגות. אמנם בסוכות שאז הוא מאהבת השם אז השם יתברך מונה וסופר העונות כדי שיתהפכו לזכיות ויהיו מליצים טובים על ישראל. וזהו פירוש ראשון, הוא שנקרא החג הזה ראשון כי לו משפט להקרא ראשון על שיש בו מעלות חשבון העונות ואזי הוא משפיע לנו טובה וברכה כאשר רצונו יתברך להשפיע תמיד, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה כו'.

(9) רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ו

(ו) גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך ונאמר ולא שבתם עדי נאם ה' ונאמר אם תשוב ישראל נאם ה' אלי תשוב כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק התשובה מקרבת את הרחוקים אמר *היה זה שנאווי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה והיום הוא אוהב ונחמד קרוב וידיד :*

(10) מסכת יומא פרק ו משנה א

(א) שְׁנֵי שְׁעֵירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים, מְצֻנָּתָן שְׂיֵהִיו שְׂנִיָּהֶן שְׂוִין בְּמִרְאָה וּבְקוֹמָה וּבְדָמִים וּבְלִיקְחָתָן פְּאָחָד.

(11) תפראת ישראל תענית (ד:ח)

גם כתמי חטאותיהם הם היום לה לעדי ולתפארת, בעבור כי נתהפכו לזכיות: [ונ"ל דמה"ט נמי מנהג ישראל לשיר את האשמנו ביו"כ והרי קינה מבע"ל, אמנם הוא לרמז שכולם נתהפכו לזכיות, וראוי לשורר עליהם כעל זכיות] זאת אומרת שחורה אני ואעפ"כ נאוה, ואהלי קדר השחורים, בעיניך כיריעות שלמה המרוקמים זהב מופז:

(12) לקוטי מוהר"ן תורה רמ"ז

איתא בזהר הקדוש (רעיא מהימנא צו כ"ז): ש"תיקו" הנאמר בש"ס הוא בחינת מחסר תקון, דהינו שנחסר הנון של תיקון ונעשה תיקו. ודע שזאת הנון פשוטה כשנחסרת מהתיקון ונעשה בחינת תיקו כנ"ל, אזי היא נשפלת ונכפפת ונעשה מזה בחינת קינות שהוא אותיות תיקון, רק שהנון נכפפת כנ"ל, ה' יגאלנו ויתהפכו הקינות לתיקון, ויתתקן התיקו הנ"ל:

(13) מסכת עידות פרק ח משנה ז

(ז) אמר רבי יהושע, מקבל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו, הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרוב, אלא לרחק המקורבין בזרוע ולקרוב המרחקין בזרוע. משפחת בית צריפה היתה בעבר

הירדן ורחקה בן ציון בזרוע, ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע, כגון אלו, אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרוב. רבי יהודה אומר, לקרב, אבל לא לרחק. **רבי שמעון אומר, להשוות המחלקת. וחכמים אומרים, לא לרחק ולא לקרב, אלא לעשות שלום בעולם, שנאמר (מלאכי ג) הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם:**

(14) בבא מציעא פרק ג משנה ד

(ד) שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר שלי מאתים וזה אומר שלי מאתים, נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח עד שיבוא אליהו. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפסיד הרמאי. אלא הכל יהא מנח עד שיבוא אליהו:

(15) שם משמואל פרשת נח שנת תרע"ז

והנה ר"ח הוא יו"ט של דוד המע"ה שכל ענינו בתשוקה עזה, כמ"ש (שם ס"ג) צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, וכל ספר תהלים מלא מזה, הוא מכפר על העדר החיות וצמאון במצוות ומעש"ט. וזהו שאנו אומרים זמן כפרה לכל תולדותם, היינו המצוות ומעש"ט שיהיו נקראים תולדות כנ"ל:

(16) תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פד עמוד א

יומא חד הוה קא סחי רבי יוחנן בירדנא חזייה ריש לקיש ושוור לירדנא אבתריה אמר ליה חילך לאורייתא אמר ליה שופרך לנשי אמר ליה אי הדרת בך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי קביל.

(17) בן איש חי דרושים: (פרשת בא, עמ' 162 – 161)

...ויבא, והנה החסיד כשנכנס לביתו, נפל על מטתו, ויבך בְּכִי גָדוֹל, וצעקה גדולה. ותרץ אשתו לקול בכיתו, ותאמר: מה לך? ויאמר לה: כלי זהב היה לי, מזהב פְּרֻיִים, והיה מזקק הרבה, ועתה בזאת הלילה בחנתיו בתוך הכור, ויצא זקוקו שני שלישים זהב, ושליש סגים, וגם ידעתי שאינו זהב פְּרוּיִים, אלא זהב פשוט הנמצא בשוק לרוב. אמרה לו אשתו: אתה הלכת לשחוק של תאטרון, מהיכן היה לך צורף שם לבחן את הכלי? ועוד, מִיָּמֵי לא ראיתי כלי זהב אצלך, וכי מתוך שכרות אתה מדבר דברים אלו. אמר לה: אינני שכור, אלא מדבר בדעת והשכל. **כי כלי הזהב הוא הלב שלי, שאני עובד בו את ד' יתברך בחשק התורה והמצות, והייתי חושב שלכי היה זך מאד, שיש לו שמחה שלמה בתורה ומצות, יותר מן הראוי. ועתה, בזאת הלילה ראיתי את המעשים הנעשים בבית המשחק, איך עשרה בני אדם חלושי המזג, יושבים על השלחן משחקים בקביא, עד שעה שמינית, בחשק רב ובהתלהבות גדולה, אשר אני לא היה לי בעסק התורה ומצות, אחד מעשרה מזה החשק והתלהבות שהיה לאלו.** ועוד ראיתי בני אדם גדולים ומשכילים, איך הם שמחים שמחה גדולה, על מעט לצנות ושחוק שעושים לפניהם, אשר אני לא היה לי שמחה בתורה ומצות חלק אחד מעשרה משמחתם. ועוד ראיתי, אנשים ונשים מרקדים ביגיעתם עָנָג רב, ואני לא הייתי יָגֵע בתורה ומצות אחד מעשרה מהם, וגם לא היה לי תענוג אחד מעשרה מהם, על כן אני בוכה, כי מה שחשבתי ביפֵי וחיבות לְבִי, שהוא מגיע למדרגה גדולה בכל הנזכר לעיל, הנה בזאת הלילה ידעתי שהוא פחות שבפחותים...

Back and Forth

And as I cry, what most I fear is to lose myself as I draw near; too many voices in my ear push me back and forth and back. And as I persist (as I hope to do), help me be myself while I cling to you. Don't let me tear myself in two rushing back and forth and back.

Likutei moharan 247 - zohar says that in many places in gemara we have unresolved problems that end in teiku. Teiku is missing its tikkun. Teiku means being in a state where a person needs a tikkun but doesn't have it yet; an unresolved matzav in life. The long nun sofit is missing. This nun peshuta when its missing, it doesn't just go away - its degraded and bent, and from this comes kinos. Instead of having tikkun with a tall, proud and straight nun, the letters are rearranged into kinot, where the nun is bent. Same letters, but the nun is bent. May God transform the kinot into the tikkun of moshiach,d when that happens, the teikus of this galus - communal and personal - will finally be resolved.

Teiku - Tishbi yetaretz kushias vebaayas. Eliyahu will come and resolve all the kashias and sefeikos of Torah.yehei munach ad sheyavo eliyahu - some cases are not clear in Torah. Why do these doubtful situations, the yehei munachs of life, require Eliyahu hanavi?

When r nachman went to eretz israel, he went to teveriah, where the talmidei baal shem first settled, r mendel vitebsker, etc. Rav yaakov shimshom, great gaon, made a welcome seudah for r nachman. At the seudah were sefardisha chachamim and talmidei baal shem. R yaakov Shimshon asked a kashia: in this din of yehei munach, what does it help when eliyahu comes? In dinei mamonos, lo yakum eid echad b'ish; one witness cannot change the merzius of the halacha. However he knows that this money belongs to one person or another, what difference does it make l'halacha? All the rabbanim discussed and debated the issue, but r nachman stayed silent and said tehillim on the side. After a little while, r yaakov shimshon asked r nachman if he had an answer. R nachman replied that he didn't understand the kashya. The Mishnah says: "ain eliyahu ba ela lerachek hasheker u'lekarev ha'emes"; therefore at that time when there will be shalom and emes, the person who is not being honest in his dispute with the other guy will admit that he was lying, apologize and make shalom. The dilemmas will be resolved through a hodaas baal din, which is equivalent in halacha to eidim. That's the meaning of yehei munach - when Eliyahu comes and peace and truth is revealed, each person will be modeh. All the tzaddikim were worked up over the answer.

This whole olam hazeh is one big teiku. When we learn a difficult sugya of gemara, it can stretch for an amud, a blatt or more. And you wonder sometimes - why can't we just get to the point. our whole olam hazeh is a big teiku. And then, after all that work learning a sugya, you get to the end and you see teiku and two big black dots. Its a very hard thing to accept - you work so hard on a sugya and then you get no answer.

All of the sefeikos, doubts, that lead to sinas chinam are the result of unresolved relationships. Two wonderful Jews, each a world to himself; something came between them.

Story – It was the Shabbos before Rosh Chodesh Menachem Av, and the chazzan was bentching Rosh Chodesh. For whatever reason, he couldn't get the days right – first he says it will be Monday and Tuesday, then Tuesday and Wednesday, then Wednesday and Thursday – he kept getting corrected. After davening, he and another Jew in the shul see each other and both start crying. What happened? 25 years earlier, these two guys had been best friends. In business, they had a very angry disagreement, and Reuven said to Shimon – you're going to come to me one day and beg for forgiveness. Shimon says, sure – I'll ask you for forgiveness when we have a 3 day Rosh Chodesh...

Story – There is a mentally handicapped boy in the 5 towns. His thing is, whenever he sees two guys at shul talking to each other, to make them shake hands with each other. At a simchah after shul, during the Kiddush, this boy grabbed a certain guy and dragged him across the room, past a few hundred people, and brought him to a different guy, and forced them to shake hands. And they both started to cry; these Jews had refused to speak to each other for years...

People have kashyas on each other, teikus.

Two people who were under the chuppah now find themselves in a standoff a state of teiku. And since people don't always talk things out, each one has kashyas on the other. Each person is chalishing to be with the other - two friends cry and hug - yet they remain apart, because of some inyan. "How could he think that of me", etc. And because the kashya is left as a kashya, they remain apart, in a state of teiku. And these teikus lead to kinot; we still have kinot today because of these teikus.

Eliyahu hanavi will bring shalom and emes to the world, and like the handi-capped child, will bring a husband to his wife and put their hands together. Reuven and shimon, husband and wife. And each one will understand that I didn't really understand where the other was coming from. Each one will understand the other. Children who have unbelievable kashyas on parents - they too will understand.

but its deeper than that - even the questions a person has about himself. Why was I born into such a family? With the middos that I have? The guy next to me in shul is so good natured, and I have the most unbelievable temper. I don't have shalom in myself. A guy asked - Why did I have to wait until I'm 40 to get a shidduch, and then my wife dies 3 weeks later in a car crash? After waiting for each other so long, to lose each other...

Why did such a thing happen to me - my goral, my chelek in this world. All the kinos in a persons life. Nowadays, people have a very hard time relating to the kinos of the beis hamikdash. But it all starts with the kinos a person is mekonen over himself. Why do I have such a hard time learning and understanding compared to other guys. When Eliyahu comes, "Tishbi" - all these kashyas will be explained.

For each person it will be clear that "tzaddik hashem bechol derachav vechasid bechol maasav" that every single thing will make sense. And each person will be modeh al haemes - why I had to have my head, my parents, my chelek. And move from teiku and kinos to tikkun.

Even after you read the gemara on Tu Bav about why its such a holy day, you still can't understand - "lo hayu yamim tovim l'yisrael." yom kippur we get, but tu bav? Its really a taste of redemption, an "advance" on the final geulah.

What can we do during this time?

Nun kefufa vs nun peshuta. We *do* have a nun during these times. We have the nun needed to make. Tikkun - we have everything we need for geula! But its bent and we have the small nun.

What is this business with nuns? The ramak in pardes rimonim in the shaar osiyos says - the nun peshuta hints to the koach of Binah, understanding. Nun equals 50, the 50 gates of Binah. The nun kefufah is malchus. The ikkar shleimus of a person and the world is when nun is written out in full - nun, vav, nun peshuta. When the nun is in a state of milui, completeness.

What does this mean, on our level? Binah means hisbonenus, mochin d'gadlus, when a person is thinking through, looking into deeply, the depths of something, to achieve deeper and deeper understanding. This is binah, like the nun peshuta which descends deeper.

The nun kefufa is malchus, because malchus means kabalas ol malchus shamayim, k'shor l'ol, k'chamor l'masa. When a person is bent over, and he doesn't know why. But he accepts; when a person is mitbatel himself before somebody who is greater than him - that is the nun kefufah of malchus - you are kofef yourself to accept something with simple faith, even if you have not reached a place of understanding, to a place of binah. When a Jew lives in such a way, then 'somech hashem l'chol hanoflim, vezokef lechol hakefufim' - God straightens out all the bent ones. Gad is somech the Noflim - noflim begins with a nun kefufah. Vezokef l'chol hakefufim - the Jew who is kofef himself before another Jew, before his spouse, before his parents and God; such a Jew, god promises, will merit to come to a place of understanding, of Binah. He will be granted the understanding of Eliyahu even in this world. When the lowly nun kefufah will be joined with the nun peshuta...

The main way to bring about the chibur between malchus and binah is with the dibburim of tefilla.

Shir hashirim - "mi zos oleh min hamidbar" mi - mem and yud equals 50, which is binah. And zos means "bezos ani boteach", emunah peshuta, malchus. The tikkunim says that you are zocheh to a chibbur of mi and zos, of bina and malchus, when one is "oleh min hamidbar". Midbar is ledaber, to speak, by being a medaber. The Baal Tanya says that while Jews have always prayed, the ikkar tefillah began after the churban habayis, when the Jews entered the midbar, in a desolate empty place. When a Jew realizes this he begins to cry out. (Rav soloveitchik - real prayer is only in crisis). Mi and zos comes out of dibbur.

The tefillos that we have in the siddur are beautiful. But more than that; we need to be people who pour our hearts out to the creator, talk to God. Through the avodah of malchus, of bittul and emuna peshuta, with the avodah of crying out, then the nun kefufah will join with the nun peshuta and the nun of kinos turns into the nun of tikkun.

Now we understand that as long as a person does not engage in the avodah of tefillah, then even if he has all the bracha in the world, beautiful children and house, etc., you can't enjoy them because of all the teikus in your life. The most successful people sometimes have the most kinos...

Bein adam lechaveiro - if people would have real dibburim with each other, how many of these terrible battles would disappear?